

P7_TA-PROV(2010)0283

Stāvoklis Kirgizstānā

Eiropas Parlamenta 2010. gada 8. jūlija rezolūcija par stāvokli Kirgizstānā

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Kirgizstānu un Vidusāziju un jo īpaši 2005. gada 12. maija un 2010. gada 6. maija rezolūciju,
 - ņemot vērā 2008. gada 20. februāra rezolūciju par ES stratēģiju attiecībā uz Vidusāziju¹,
 - ņemot vērā Eiropadomes Gēteborgas sanāksmē 2001. gadā pieņemto ES programmu vardarbīgu konfliktu novēršanai,
 - ņemot vērā Savienības augstās pārstāves / Komisijas priekšsēdētāja vietnieces *Catherine Ashton* 2010. gada 11. jūnija paziņojumu par jaunām sadursmēm Kirgizstānā un 2010. gada 28. jūnija paziņojumu par konstitucionālo referendumu,
 - ņemot vērā Ārlietu padomes 2010. gada 14. jūnija secinājumus,
 - ņemot vērā pašreizējā EDSO priekšsēdētāja īpašā sūtņa, ANO īpašā pārstāvja un ES īpašā pārstāvja Kirgizstānā 2010. gada 16. jūnija kopīgo paziņojumu par stāvokli Kirgizstānā,
 - ņemot vērā Eiropadomes 2007. gada 21.–22. jūnija sanāksmē pieņemto ES stratēģiju jaunām partnerattiecībām ar Vidusāziju,
 - ņemot vērā Padomes un Komisijas 2010. gada 14. jūnija progresa ziņojumu Eiropadomei par ES stratēģijas attiecībā uz Vidusāziju īstenošanu,
 - ņemot vērā ES un Kirgizstānas Partnerības un sadarbības nolīgumu (PSN), kas stājās spēkā 1999. gadā,
 - ņemot vērā Eiropas Kopienas Reģionālās stratēģijas dokumentu par palīdzību Vidusāzijai laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam,
 - ņemot vērā Reglamenta 110. panta 4. punktu,
- A. tā kā 2010. gada 11. jūnijā uzliesmoja vardarbīgas sadursmes Kirgizstānas dienvidu pilsētās Ošā un Džalalabatā, stāvoklim arvien sāasinoties, līdz, saskaņā ar ziņojumiem, 2010. gada 14. jūnijā simtiem bruņotu vīru ieņēma ielas, šāva civiliedzīvotājus, dedzināja veikalus, izvēloties savus upurus pēc etniskās piederības;
- B. tā kā saskaņā ar Kirgīzijas varas iestāžu datiem sadursmēs dzīvību ir zaudējuši aptuveni 300 cilvēki, bet ir paustas bažas, ko tostarp paudusi arī pagaidu valdības vadītāja Roza Otunbajeva, ka patiesais bojā gājušo skaits varētu būt daudz lielāks; tā kā vairāk nekā 2000 cilvēku ir guvuši ievainojumus vai nonākuši slimnīcās un daudzi cilvēki joprojām ir pazuduši bez vēsts;

¹ OV C 184 E, 6.8.2009., 49.lpp

- C. tā kā tiek lēsts, ka vardarbības dēļ 300 000 cilvēki ir pārvietojušies valsts iekšienē un 100 000 ir meklējuši glābiņu Uzbekistānā; tā kā Uzbekistānas valdība ar starptautisko organizāciju atbalstu sniedza bēgļiem humāno palīdzību, bet 2010. gada 14. jūnijā slēdza robežu ar Kirgizstānu, par iemeslu minot to, ka ir izsmeltas bēgļu uzņemšanas iespējas;
- D. tā kā pagaidu valdība šajā teritorijā noteica ārkārtas stāvokli un drošības spēki nevarēja nodrošināt situācijas kontroli; tā kā pagaidu prezidentes Rozas Otunbajevas lūgumi Krievijas prezidentam Medvedjevam un Kolektīvās drošības līguma organizācijai pēc militāra atbalsta kārtības atjaunošanai līdz šim ir tikuši noraidīti; tā kā ir iesniegts pieprasījums pēc starptautiskiem policijas spēkiem un to patlaban izskata EDSO;
- E. tā kā ES ir nepārprotami ieinteresēta, lai Kirgizstānā valdītu miers, demokrātija un ekonomiska labklājība; tā kā ES ir uzņēmusies saistības, jo īpaši ar tās Stratēģiju attiecībā uz Vidusāziju, būt reģiona valstu partnerei; tā kā nekavējoties ir vajadzīgs daudz lielāks starptautisks atbalsts, un tas, kā ES reaģēs, skaidri parādīs vai tā ir uzticama kā partnere;
- F. tā kā Komisija ir piešķirusi 5 miljonus eiro ārkārtas medicīniskā atbalsta sniegšanai, humānai palīdzībai, nepārtikas produktiem, krīzes skarto cilvēku aizsardzībai un psiholoģiskam atbalstam; tā kā salīdzinājumam — ANO ir lūgusi pēc 71 miljona ASV dolāru neatliekamajai palīdzībai;
- G. tā kā 2001. gadā pieņemtajā Gēteborgas programmā, kā arī tai sekojošos dokumentos ES ir atzinusi, cik svarīga ir konfliktu novēršana, un ņemot vērā pašreizējo situāciju Kirgizstānā — prasa teoriju piemērot praksē;
- H. tā kā 2010. gada 27. jūnijā pietiekami mierīgos apstākļos notikušajā referendumā, kurā bija vērojama liela vēlētāju aktivitāte, vairāk nekā 90 % vēlētāju apstiprināja jauno konstitūciju, kurā tiek līdzsvarotas parlamenta un prezidenta pilnvaras, apstiprināja Rozu Otunbajevu pagaidu prezidentes amatā līdz 2011. gada 31. decembrim, kā arī apstiprināja konstitucionālās tiesas atļaušanu; tā kā parlamenta vēlēšanas ir plānotas 2010. gada 10. oktobrī;
- I. tā kā Vidusāzijas valstīm ir daudzas kopīgas problēmas, piemēram, nabadzība un nopietni draudi cilvēku drošībai, tā kā nepieciešams nostiprināt demokrātiju, labu pārvaldību un tiesiskumu; tā kā nepieciešams atjaunot un izvērst reģionālo sadarbību, lai izstrādātu kopēju pieeju problēmām un izaicinājumiem reģionā; tā kā reģionālajiem un starptautiskajiem dalībniekiem ir jācenšas panākt daudz vienotāku pieeju reģiona problēmām un izaicinājumiem;
- J. tā kā ES vienmēr ir jāpilda savas saistības cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma veicināšanas jomā, ko tā pauž savos nolīgumos ar trešām valstīm, un ar saskaņotiem politikas virzieniem jāveicina demokrātiskās reformas, tādējādi reģionā vairojot uzticēšanos tai;
1. ir dziļi nobažījies par traģiskajām, vardarbīgajām sadursmēm Kirgizstānas dienvidos un izsaka līdzjūtību visām cietušo ģimenēm;
 2. nosoda Dienvidkirgizstānā nesen uzliesmojušo vardarbību; pauž nožēlu par zaudētajām dzīvībām un izsaka cerību, ka Kirgizstānas konfliktu būs iespējams noregulēt miermīlīgā ceļā, balstoties uz demokrātijas principiem un tiesiskumu un ievērojot cilvēktiesības;

3. aicina pagaidu valdību veikt uzticamu, objektīvu un neatkarīgu šo notikumu izmeklēšanu, ar starptautisko dalībnieku iespējamu atbalstu, lai sauktu vainīgos pie atbildības;
4. aicina pagaidu varas iestādes darīt visu, kas ir to spēkos, lai valstī atjaunotu normālu stāvokli un radītu visus nepieciešamos apstākļus tam, lai bēgļi un iekšzemē pārvietotās personas varētu labprātīgi un ar cieņu atgriezties savās mājās; mudina vietējās varas iestādes pieņemt efektīvus uzticību nostiprinošus pasākumus un uzsākt patiesu dialogu ar visām Dienvidkirgizstānas etniskajām kopienām, lai tādējādi izvērstu īstenas samierināšanās procesu;
5. šajā sakarā aicina Komisiju sadarbībā ar starptautiskām organizācijām palielināt humanitāro palīdzību un, sadarbojoties ar Kirgizstānas varas iestādēm un citiem līdzekļu devējiem, sākt īstermiņa un vidēji ilga termiņa izpostīto mājokļu atjaunošanas programmas, zaudētās iedzīves atjaunošanas un rehabilitācijas projektus, lai radītu labvēlīgus apstākļus tam, ka mājās atgriežas bēgļi un valsts iekšienē pārvietotās personas, šajā sakarā vērš uzmanību uz to, cik nozīmīgi ir vietējie attīstības projekti;
6. vērš uzmanību uz to, ka nepieciešams liela mēroga starptautisks atbalsts atjaunošanas, stabilizācijas un samierināšanas centieniem Dienvidkirgizstānā, un šajā sakarā vērš uzmanību uz to, ka 2010. gada 27. jūlijā Biškekā plānotā donoru sanāksme būtu laba iespēja izveidot pamatu šādam atbalstam;
7. uzsver, ka līdzās humānās palīdzības sniegšanai, ir nepieciešami centieni stabilizēt situāciju un mazināt ievērojamo risku, ka vardarbība varētu uzliesmot no jauna, apdraudot mieru un drošību arī citviet Fergānas ielejā, kura atrodas gan Uzbekistānas, gan Kirgizstānas, gan Tadžikistānas teritorijā;
8. aicina būtiski palielināt ES humānās palīdzības apjomu cilvēkiem, kuri cietuši no nesenajiem vardarbības uzliesmojumiem Dienvidkirgizstānā, kā arī vispusīgi izmantot stabilitātes instrumentu
9. uzskata, ka arī ilgtermiņā būs nepieciešama ES iesaistīšanās Dienvēstīrijas problēmu risināšanā lielākā mērā; atkārtoti savu aicinājumu Komisijai sagatavot priekšlikumus par attīstības sadarbības instrumenta līdzekļu pārdali, nodrošinot, lai ES būtu labi sagatavota, reaģējot uz jauno situāciju Kirgizstānā; atkārtoti apliecina, ka ES Vidusāzijas politikā jākoncentrējas uz cilvēku drošības aspektiem;
10. aicina augsto pārstāvi/priekšsēdētāja vietnieci un dalībvalstis aktīvi atbalstīt EDSO policijas misijas izvietojumu, kā arī nodrošināt dalību tajā, lai novērst jaunus vardarbības uzliesmojumus, stabilizētu situāciju vardarbības skartajās pilsētās, aizsargātu upurus un visneaizsargātākos cilvēkus un veicinātu bēgļu un valsts iekšienē pārvietoto personu atgriešanos;
11. atzīmē to, ka konstitucionālais referendums 2010. gada 27. jūnijā Kirgizstānā noritēja pietiekami mierīgos apstākļos; uzsver, ka atgriešanās pie konstitucionālas kārtības un tiesiskuma ir absolūti būtiska, lai valstī panāktu stāvokļa nostabilizēšanos ilgtermiņā; uzsver, ka nākamajām parlamenta vēlēšanām (kuras pašlaik plānotas 2010. gada oktobrī) būtu jādod konstitucionālais pamats tādai valdībai, kam būtu gan spēcīga leģitimitāte, gan plašs atbalsts no tautas puses; tādēļ aicina Kirgizstānas varas iestādes nekavējoties un apņēmīgi veikt pasākumus, lai pirms gaidāmajām parlamenta vēlēšanām novērstu EDSO un ODIHR konstatētās būtiskās nepilnības; cer ar nākamo Kirgizstānas parlamentu izveidot

spēcīgas starpparlamentārās attiecības;

12. pauž bažas par ziņojumiem, ka Kirgizstānā ir apcietināti cilvēktiesību aktīvisti un prasa nekavējoties viņus atbrīvot; aicina Kirgizstānas varas iestādes darīt visu nepieciešamo, lai nodrošinātu, ka cilvēktiesību aktīvisti var netraucēti darīt savu darbu — veicināt un aizsargāt cilvēktiesības;
13. uzsver, ka Kirgizstānas, tās kaimiņvalstu, Krievijas, Ķīnas, ES, ASV, EDSO un pārējās starptautiskās sabiedrības kopīgajās interesēs un kopīgajā atbildībā ir novērst destabilizāciju un aicina visas iesaistītās puses rast sinerģijas;
14. pauž bažas par to, ka demokratizācijas process Kirgizstānā ir saistīts ar grūtībām, kas, acīmredzot, ir skaidrojams ar Kirgizstānas pagaidu valdības ietekmes trūkumu un valstī pastāvošo kriminālo tīklu, tostarp Kirgizstānas dienvidos darbojošās narkotiku kontrabandas, spēcīgo ietekmi;
15. uzskata, ka, lai mazinātu spriedzi un izvairītos no jauniem vardarbības uzliesmojumiem, ir nepieciešams izveidot plurālu politisko sistēmu, kura paredz dažādu interešu pārstāvību un strīdīgu jautājumu izšķiršanas iespējas, un ka Eiropas Savienībai un ES dalībvalstīm aktīvi jāatbalsta demokratizācija un jāpieliek pūliņi, lai izlīdzinātu atšķirības starptautisko pušu attieksmē, tādējādi uzlabojot Kirgizstānas izredzes sekmīgi īstenot reformu procesu;
16. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Savienības augstajai pārstāvei / Komisijas priekšsēdētāja vietniecei Padomei, Komisijai, dalībvalstu parlamentiem un valdībām, Kirgizstānas pagaidu valdībai, ANO ģenerālsekretāram, EDSO ģenerālsekretāram un Eiropas Padomes ģenerālsekretāram.